

GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Iedereen is welkom!

Iedereen zou zich welkom moeten voelen bij de basketbalvereniging. In de praktijk blijkt dat niet altijd het geval. Hoe zorg je voor een veilige omgeving voor iedereen binnen de vereniging? Hier ligt een belangrijke taak voor bestuurders en trainers/coaches. Hoe voorkom je grensoverschrijdend gedrag, zoals pesten, discriminatie en seksuele intimidatie? En als het zich toch voordoet: hoe handel je dan?

Wat is grensoverschrijdend gedrag?

Met grensoverschrijdend gedrag bedoelen we omgangsvormen die door de persoon, die het ondergaat als gedwongen en/of ongewenst wordt ervaren. Grensoverschrijdend gedrag in de sport is elke vorm van gedrag of toenadering, in verbale, non verbale, digitale of fysieke zin, die:

- door de persoon, die het ondergaat als gedwongen en/of ongewenst wordt ervaren
- en/of als doel of gevolg heeft de waardigheid van de persoon aan te tasten
- én plaatsvindt onder omstandigheden die rechtstreeks verband houden met het beoefenen van de sport waar de spelregels/reglementen niet in voorzien.

In het bijzonder wanneer een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende, sociaal onveilige, of kwetsende situatie wordt gecreëerd.

Wanneer we het hebben over grensoverschrijdend gedrag is de ervaring van de sporter leidend. Dit wil zeggen dat wanneer een sporter zegt ongewenst gedrag te ervaren deze uiting serieus genomen moet worden. Globaal gezien onderscheiden we de volgende gedragingen als grensoverschrijdend gedrag: seksueel misbruik, discriminatie, pesten, bedreiging, belediging en mishandeling.

Wat is discriminatie?

Discriminatie is een vorm van uitsluiting, vijandige bejegening, bedreiging of geweld op basis van herkomst, kleur, ras, godsdienst of seksuele gerichtheid van de ander. Realiseer je echter als bestuurder dat discriminatie ook bij je eigen vereniging kan voorkomen. Het is niet altijd zichtbaar of een homoseksuele sporter of iemand met een andere huidskleur zich veilig voelt. Maak dit bespreekbaar door aan het begin van het seizoen bij het maken van afspraken expliciet te benoemen dat iedereen welkom is bij de vereniging en treedt op bij ongewenste opmerkingen en grappen.

Discriminatie is een gevoelig onderwerp, maar spreek leden desondanks aan op deze vorm van grensoverschrijdend gedrag. Als iemand niet aangesproken wordt, lijkt het alsof discriminerend gedrag binnen de vereniging acceptabel is. Wat begint met enkele foute grapjes kan uitmonden in een onveilige sfeer waarin mensen niet langer plezierig sporten of niet zichzelf durven te zijn.

Wat is seksuele intimidatie?

Seksuele intimidatie komt helaas ook voor binnen sportverenigingen. Denk aan trainers of verzorgers die seksuele toenadering bijvoorbeeld bij

jeugdsporters of sporters met een verstandelijke handicap of denk aan seksueel ongewenst gedrag tussen sporters onderling. Het kan gaan om kleine vormen, om seksueel getinte opmerkingen, maar ook om structureel misbruik. Als het zich voordoet kan het voor de slachtoffers en de sportomgeving ingrijpende gevolgen hebben. Bij seksuele intimidatie is het van groot belang aparte maatregelen te nemen. Ga daarbij zorgvuldig te werk.

Wat is pestgedrag?

Pesten is niet hetzelfde als plagen. Bij plagen zijn kinderen min of meer aan elkaar gewaagd. Het gebeurt in een veilige sfeer. Pesten is bedreigend en systematisch. Bij pestgedrag voelt een kind zich ongelukkig door de confrontatie met vervelend of agressief gedrag en/of buitensluiting.

Hoe herken je pesten?

Soms zie je dat kinderen worden uitgescholden, vernederd of fysiek belaagd. Maar vaak is pestgedrag niet zichtbaar. Je ziet dan wel dat een sporter:

- meer teruggetrokken is;
- zich angstig en onzeker gedraagt;
- niet meer enthousiast meedoet in het team of de groep.

Pestgedrag vindt plaats op en rond het sportveld of online via social media. Ben hier als vereniging van bewust.

PREVENTIE EN AANPAK

GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Stap 1.

Stel met elkaar vast welk gedrag je binnen de vereniging wilt zien en leg dit vast in verenigingsregels of gedragsregels. Zorg dat deze bij alle leden bekend zijn. Hiermee wordt gedrag bespreekbaar en kun je optreden als regels overschreden worden. Belangrijk daarbij zijn de gedragsregels voor begeleiders (van NOC*NSF) die in het tuchtrecht van de NBB staan.

Stap 2.

Voer aannamebeleid voor nieuwe vrijwilligers. Dit kan o.a. bestaan uit het vragen van een Verklaring Omtrent Gedrag (dat is veelal gratis na aanmelding via www.gratisvog.nl), het houden van een kennismakingsgesprek en het checken van referenties. En zorg ervoor dat vrijwilligers vallen onder het tuchtrecht van de NBB, door ze lid te maken of een Verklaring Onderwerping Tuchtrecht te laten tekenen.

Stap 3.

Stel binnen de vereniging iemand aan als vertrouwenscontactpersoon. Leden van de vereniging kunnen hier altijd terecht als zich problemen voordoen. Vraag bij de vertrouwenscontactpersoon van de NBB naar meer informatie of kijk op www.nocnsf.nl/vertrouwenscontactpersoon. Als je vereniging zelf geen functionaris heeft, maak dan voor leden een duidelijke link naar de

vertrouwenscontactpersoon van de NBB en/of het Vertrouwenspunt Sport.

Stap 4.

Zorg dat er actie wordt ondernomen bij signalen of klachten over grensoverschrijdend gedrag. De vertrouwenscontactpersoon speelt hierin een centrale rol. Iedereen in de vereniging moet alert zijn op signalen en ze serieus nemen. Val terug op de regels binnen de vereniging en bond.

Stap 5.

Communiceer zorgvuldig over het beleid binnen de vereniging op het gebied van grensoverschrijdend gedrag. Als je duidelijk maakt als bestuur dat bepaald gedrag niet getolereerd wordt, draagt dat bij aan een gevoel van veiligheid. Kijk voor meer informatie ook op de KennishUB van de NBB.

Stap 6.

Als bestuur ben je ook verantwoordelijk voor het gedrag van bezoekers. Informeer bezoekers daarom over gewenst gedrag en ondernem actie indien nodig. Soms is communicatie nodig met het bestuur van de andere vereniging of de bond.

Wat te doen bij signalen?

Wordt je vereniging geconfronteerd met een geval van seksuele intimidatie of ander grensoverschrijdend gedrag? Of zijn er vermoedens of twijfels? Dan adviseren wij dringend de

vertrouwenscontactpersoon van de NBB of het Vertrouwenspunt Sport (0900 - 202 55 90) te bellen. Hier kun je terecht voor een eerste opvang en advies en kun je gekoppeld worden aan een vertrouwenspersoon of adviseur van NOC*NSF. Deze vertrouwenspersonen geven uitgebreidere ondersteuning en advies bij incidenten, aan zowel slachtoffers, beschuldigden als de betrokken sportorganisaties.

Win altijd advies in!

Wij adviseren dringend om eerst advies in te winnen via bovengenoemd punt en zorgvuldig te zijn met het opleggen van (voorlopige) sancties of het communiceren over de zaak.